

SPOR OKROG SLADKORJA

Pri nas se potrošnja sladkorja še vedno smatra za luksus - Zaradi naspotujočih si interesov med industriji, pridelovalci sladkorne pese in državo, ni - kljub občutni nadprodukciji - pričakovati večjega znižanja cene

Nihče ne more oporekati, da se sladkor med artiklami živilske potrošnje, med osnovnimi življenjske potrebščinami najširših ljudskih množic, oziroma tako vsaj moralo biti, in je zato njegova cena tako, da pozna tace omejenim množicam dostopen. V praksi, kot to v svojem članku (»Ali Mondos«, 4. septembra 1966), kjer obravnava problem sladkorja, so to cene vedno predstavljale, če vprašanje zase, in sicer v taki obliki, da ni bilo to nikdar v prid potrošnikom. V spopadu med interesi potrošnikov ter interesi sladkornih pridelovalcev, so potrošniki vedno izvele krajsi konec. Na vsak način so tu vsakokrat nastopile dolocene tajne sile, ki so ščitile interese in distribucije ter ob vsaki priliki znale obravnavati njihove interese. Na tem vprašanju se je spopadli marksiistični član vladne, čim je poizkušal nekaj, kar ni dajalo lastnikom sladkornih tovarnov ter pridelovalcem sladkorne pese. Tako je na pr. leta 1959 zletel Giolitti, ker je skušal uveljaviti zakon, s katerim je skušal vsaj deloma zaščititi interese potrošnikov sladkorja. Zraven omenjenega je še nekaj podobnih primerov.

Leta 1958 je bila na predlog ministra Tremellonija sestavljena posebna komisija za nalogo, da prouči italijanski sladkorni problem z vseh njegovih strani, od proizvodnje sladkorne pese, do industrijskega procesa, davčnega, carinskega in potrošnega režima, to tudi v primerjavi z zadevnimi stanjem v drugih deželah.

Dne 26. junija 1951 je podtajnik Zini odgovoril na nedo vprašanje, ki ga je v zvezi postavil Tremelloni ministru industrije. Vprašanje je bilo: Ali bi ne bilo primerno, glede na važnost sladkorja v prehrani siromašnega prebivalstva, kakor tudi glede na monopolni položaj sladkorne industrije, pri katerem je bilo potrošnikom v letu 1949 naročeno 28 milijard novih bremen, ali bi ne bilo s tem v zvezi priporočeno, da bi komisija, predložena pred dvema letoma, parlamentu podala svoje poročilo, kakor tudi, da bi poizkusila, na osnovi kakšnih kriterijev je mednarodna komisija za cene dolocila taktične cene. Podtajnik ni s tem v zvezi podal nobenega pomenljivega odgovora, razen nekaj megljenih obljub, pač pa je zatrjal, da sladkorno industrijo ni mogoče izvesti monopolistično, in sicer zaradi tega, ker cene dolocila omenjena mednarodna komisija.

Od tedaj je preslo novih pet let, a storjeno ni bilo nič. Gotovo so tudi v tem primeru nastopile že zgoraj omenjene sile, ki so vsak kot kak na škodo industrije in v naprej onemogočile.

Cena sladkorja je še vedno ista kot leta 1949. Proizvodna cena je leta 1919 znašala 130 lir za kilogram. Ta česa je bilo moč dobiti brazilski sladkor franco pristanke v Genovi za 70 lir kg. Razlike je torej znašala 60 lir pri kg. Če to pomnožimo z 8 milijoni potrošnje, bi to znašalo 48 milijard lir. To je vsota, ki jo potrošniki še danes dajajo lastnikom sladkornih tovarnov ter pridelovalcem pese.

Tako morajo danes potrošniki, če proizvajalci cenijo prijetno šee razna davčna bremenja in dobiček trgovcev na drobno, plačati za kg sladkorja od 260 do 280 lir.

Ze delj časa spremlja vsa javnost napore, ki jih pristojni organi vlagajo, da bi to ceno znižali vsaj za deset lir. Dejansko bi potrošniki lahko kupili kg sladkorja za cenih 60 lir ceneje, ko bi se, denimo, smel uvažati brazilski sladkor. Toda, kaj bi k temu rekla domača industrija sladkorja? Zdi pa se, na drugi strani, da domači proizvajalci sladkorja niso v stanju prilagoditi svoje proizvodno ceno povprečju cen, ki danes veljajo na mednarodnem tržišču. Da bi zavrnili svoj dobiček ter se, vsaj na domačem tržišču, otreli tuje konkurence, so preko svojih visokih pokroviteljev vedno znali to dosežiti z vrsto carinskih instrumentov, s pomočjo katerih je

postajala vsaka tuja konkurenca praktično nemogoča. Cemu danes industriji, lastniki sladkornih tovarnov, in pridelovalci sladkorne pese tako trmasto in nepopustljivo vztrajajo pri tako visoki ceni sladkorja ter dolgo niso hoteli popustiti niti za torih 10 lir pri kg? V kratkem povedano: zaradi tega, ker se nečejo, pa tudi, v najmanjšem obsegu ne, odpovedati svojim dosedanjim dobičkom, dasiravno so ti tako veliki, da bi to lahko brez nadaljnjeje storili.

In posledice takega stališča? Stalno padanje potrošnje z istočasnim kopičenjem v magacinih velikanskih količin sladkorja, ki ne gre v prodajo. Italijanski lastniki sladkornih tovarnov, kakor tudi proizvajalci sladkorne pese, so namreč tako vajeni tega, da spravlja jo v žep le največje, da se bolj skromnim nikakor ne morejo privaditi.

Ko se je udeležila filmskega festivala v Benetkah, je Gina Lollobrigida pristala tudi na to, da se slika z namescenci kopališca na Lidu

Četrtkov kotichek • Žena • otrok • dom • gospodinjstvo • moda •

NADZORSTVO NAD ROJSTVI postaja socialna nujnost

Kljub zakonskim predpisom, ki groze s strogo kaznijo, se abortusi množijo - Potreba po ustreznih modernih zakonodaji, da se zaščiti fizično in moralno zdravje žena

Lansko leto so se pojavili v francoskih časopisih in publikacijah različnih političnih smeri številni članki, ki so obravnavali vprašanje nadzorstva nad rojstvi. Toda do sedaj je tega, odkar se je francoska javnost pričela zanimati za to vprašanje, ki prihaja vedno bolj v ospredje tudi v Italiji. V Franciji je zakon, ki je bil odoben 31. julija 1920, postal odveč, ker bi ga bilo treba zamenjati z novim. Dovolj je povedati, da navedemo, da omenjeni zakon dobesedno pravi: da bo obsojen vsakdo, ki bo v cilju propagande proti spočetju pisal, razširal in celo nudil možnost spoznanja nacij, s katerimi se lahko prepreči spočetje novega bitja. Toda omenjeni zakon je bil izglasovan v Franciji takoj po prvi svetovni vojni, ko je za dežela izgubila 1 milijon in pol svojih mož. Zaradi tega je sodstvo smatralo, da je treba preprečiti vse poizkuse preprečenja novih rojstev, da se ne bi se zmanjšalo število novorojenčkov, ki je v Franciji v začetku tega stoletja padlo zelo občutno.

Ne moremo reči, da je ta zakon preprečil splave, saj je teh kljub kaznim, ki jih je predvideval francoski zakon, bilo vedno več. Uradne statistike nam povedo, da na vsako žensko, ki rodi v normalnih razmerah pride druga ženska, ki splavi, kar pomeni, da imamo na 800.000 rojstev prav toliko abortusov. Toda kaj silo francoske žene, da gredo v tako nevarnost. Ugotovili so namreč, da zaradi abortusa umre v Franciji vsako leto 12.000 žensk in da je 60 od stoletov sterilnih žensk inamno zaradi infekcij, ki so se jih nalezle pri splavih. Se važneje je vprašanje, h kakšnem sloju pripadajo ženske, ki se odločijo za tak korak. 95 odstotkov teh žena je delavk in v glavnem so to poročne ženske. Delavska družina je zaradi vedno večjega števila otrok v vedno težjem položaju in mater ni preostane drugega kakor da na skrivnem naredi splav, od katerega ji ostanejo večni sledovi. Če gre seveda vse po sreči. Torej gre tu predvsem za materialno in moralno vprašanje!

Zaradi takšnega položaja je nastala v Franciji diskusija o nadzorstvu nad rojstvi, ki jo je povzročila neka zdravniška akademija za politične in moralne vede. Specialistka je predlagala, da bi zdravnikom dovolili predpisati sredstva, ki bi preprečila, da bi bilo zdravje ženske vedno v nevarnosti zaradi prejšnjih rojstev. Iz te zahteve je bilo jasno razvidno, da zakon iz

NEDELJSKO PECIVO Domače napolitanke

4 do 5 oblatov, 15 dkg surovega masla, 15 dkg sladkorja, 10 dkg jastikov, 10 dkg čokolade, 2 jaja. Maslo umešano s sladkorjem, zmečamo čokolado in jajci. Potem pridenemo temu se prepražene, olupljene in zmelete lešnike. S kremo namazemo vse oblate razen enega, nato jih vložimo drugemu vrh drugega in obtežimo vsaj za eno uro. Nazadnje zremo oblate z močnim ostrim nožem v napolitanke, ki jih lahko še polijemo s čokoladno glazuro.

Za čokoladno glazuro potrebujemo 10 dkg čokolade, 30 dkg sladkorja in 1 dl vode. Sladkor pripravimo v mrzli vodi in kuhamo do bisera. Čokolado zmečamo nad parno ter mesamo s kuhanim sladkorjem tako dolgo, da dobimo zmes, ki maskira žilico. Glazura bo lepša, če primestamo zmesi nazadnje še za grah velik kosček surovega masla.

Teletja pečenka s trdo kuhanimi jajci

Lep Pos teletjega stegna, sol, 3 jajca, mast, zajemalko juhe. Meso operemo, napravimo vanj s ostrim nožem po dolžini žep, v katerega denemo trdo kuhana, olupljena jajca. Odprtno zaplijemo, pečenko solimo in jo opečemo po vseh straneh na razbeljeni masti. Potem pa jo pečemo počasi v pečici 1 do 1 pol ure. Nazadnje zremo pečenko na lepe rezine, sok pa zalijemo z juho in ga serviramo posebej.

ZA TISTE, KI ZNAJO SUKATI ŠKARJE

Kadar šivamo same največjo pažnjo krojenju

Kadar se odločimo za krojenje modne priloge, moramo krojo prerisati na prozoren papir, da priloge ne uničimo. Na kroju napismo vse oznake, ki se na podlogi. Če je kroj preskraj, ali preozek, ga ne skrajšamo, oziroma zožimo do kraja, temveč ga ozemimo zapopnemo po dolžini in širini ter napravimo tolikšne gube, da širina in dolžina kroja ustrežata našim meram. Nasprotno pa premajhen kroj po sredini prezeemo in vse štiri dele razmakamo kolikor je treba in položimo na drug papir v primeru enakih razdalj. Na kroju moramo vedno naznačiti sredino, pas, visino bčkov. Vse te oznake prenesemo potem tudi na blago, da nam služijo za lepo in natančno izdelavo.

Ko smo kroj izrezale nekako 2 do 3 cm od oznake, naredimo potegnemo oba dela narazen in razrežemo se nitke. Na ta način sta obe strani, če smo le malo pazile, enaki in to je zagotovilo, da bo obleka lepo padla. Preden se slijemo obleko, vpletimo nitke v rokavni in vratni izrez, da se blago ne razvleče. Oznake tudi sredino sprejdi in zadaj, prsno višino, visino bčkov in sredino na rokavih. Vse te nitke, ki jih bomo vpleteli na teh delih, nam bodo natančno merilo pozneje, ko bomo obleko pomerile in bo treba kaj popraviti.

Kadar režemo gornji del, tedaj napustimo na rami malo več, ker je vedno boljje, če je šiv na rami nagiben bolj naprej kakor nazaj. Večkrat se jezimo, da nam bluzna elekta nazaj. Ko šivamo posamezne dele skupaj, in če smo enako rezale, enako napustile, tedaj ne sme biti nikjer nič blaga preveč, noben šiv daljši. Če smo morda kaj razvlekle, kar se pri svili hitro zgodi, moramo daljši del nadzrati, ne pa odrezati.

Obleke naudarjamo z mehkim naudarčkom, ki se v blagu vleče. Če šivamo umetno svilo, moramo biti pri izbiri naudarka zelo previdne, prav tako pri igli, saj se pozna vsak vbod. Pri naudarjanju izdelujemo z vožji, medtem ko jih pri šivanju opušamo in izdelamo na koncu z zadnjim vbodom.

Ko je obleka sešita, prelikamo šive in pomerimo. Preširoko krilo, ali prezko obleko označimo na eni strani delu, na pr. če gre za prednje delce, odpremo šive in spremembo s pikiranjem natančno prenesemo na drugo stran. To delo ni odveč, temveč šiv, da natančno izdelavo prihranimo nekaj časa in si zagotovimo lep izdelek.

Kroj torate položimo na dvojno podlogo, ga pripremo z bučkami in šivamo tik ob kroju skozi blago prednje vbove, ki pa jih nikdar ne raztegemo, temveč pasimo pri vsakem rahlo zanko. Ko smo na ta način zarisale blago ves kroj, ga izrežemo in pri tem pustimo dovolj blaga za šive, vendar ne preveč, kakor delajo nekateri, ki pušajo kar 5 cm blaga za šive.

Posebno važno je, kako režemo ovrtniki. Ta je navadno dostavljena in sicer pri kariranem blagu čisto zelo poneprečeno. Če desno konico teče rumena nit, čez levo pa modra. Ta napaka je res zelo pogosta. Kar poglejmo ovrtnike moskih srajc in se marsikaj. Četudi je blago enobarvno je važno, da sta obe polovici zares enaki. Samo tak ovrtnik se bo lepo vlekel okoli vratu.

Kroj torate položimo na dvojno podlogo, ga pripremo z bučkami in šivamo tik ob kroju skozi blago prednje vbove, ki pa jih nikdar ne raztegemo, temveč pasimo pri vsakem rahlo zanko. Ko smo na ta način zarisale blago ves kroj, ga izrežemo in pri tem pustimo dovolj blaga za šive, vendar ne preveč, kakor delajo nekateri, ki pušajo kar 5 cm blaga za šive.

Ko je obleka sešita, prelikamo šive in pomerimo. Preširoko krilo, ali prezko obleko označimo na eni strani delu, na pr. če gre za prednje delce, odpremo šive in spremembo s pikiranjem natančno prenesemo na drugo stran. To delo ni odveč, temveč šiv, da natančno izdelavo prihranimo nekaj časa in si zagotovimo lep izdelek.

Nova frizura zahteva gladke lase

Moderna ženska sovraži kodre in stare komplicirane frizure s trajno ondulacijo, ki so vsako žensko spremenile v grdega ezamorca. Danes je trajna ondulacija zelo lahka in skuša lase tako nakodrati, da se jim to sploh ne pozna in da ostanejo navidez skoraj popolnoma gladki. Vsekakor pa se motijo tiste ženske, ki mislijo, da jim nove frizure dovoljujejo nositi dolge gladke lase, ki padajo po ramenih in silijo celo do bližnjega omizja. Dolgi lasje morajo biti s konicami lepo obrnjeni navznoter, tako, kakor vidimo na slikah srednjeveških pačev.

GLUHA USESA Ameriško moraristično poveljstvo še vedno ne mara pojasniti presenetljivega pojav: ko se je pred tedni tapljala italijanska potniška ladja «Andrea Doria» blizu tzhodne obale, je bilo sedem ameriških rusljev komaj 70 milj vstran od nesreče, pa niso ujeli znakov SOS in drugih klicev na pomoč.

To je 57-letni zdravnik J. B. Adams, ki je v središču policijske preiskave Scottland Yarda v zvezi s presenetljivo zadnje 455 vov - milijonark, ki so nenadno in v čudnih okoliščinah umrle v teh poslednjih letih, potem ko so, tik pred smrtjo, spremenile testament in prid zgoraj omenjenega zdravnika

Kako vlagamo jajca

Sveža, nerazpokana in čista jajca ohranimo dalj časa, če zraku zabranimo dostop skozi lupino. Zato jih vlagamo v razna ohranjajoča sredstva, na pr. v žito, fižol, pekel, mivko, apno, vodotopno steklo itd.

Pred vlaganjem, jajca dobro umijemo, zbrisemo in preizkusimo, če ni morda katero počeno. Nato začnemo z vlaganjem. V apno: To je najstarejši način konserviranja jajc. Za vlaganje lahko uporabimo kak star lonček, večjo pločevino ali dozo, steklen kozarec in podobno. Najprikladnejši so glinasti lonci. Sveža in za vlaganje pripravljena jajca polagamo v posodo za vlaganje tako, da jih v prvi vrsti postavimo s širokim koncem navzdol, za medtem ko v ostalih vrstah s koničastim koncem navzdol.

Ko smo posodo napolnili skoro do vrha, zalijemo jajca z apnenim raztopino, ki smo jo pripravili tako: dobro uležimo apno razmeroma v vodo v takem razmerju, da dobimo precej gosto tekočino, ki jo nato še precedimo in zalijemo na jajca. Tekočina naj bo toliko da sega 10 cm nad jajca, ker se rada osuši. Vložena jajca shranimo na hladnem prostoru, vendar pa moramo paziti, da nam porime ne zmrazijo. V vodotopno steklo: Za vlaganje v vodotopno steklo pripravimo vse tako kot prej, le da namesto apnelonce, sveža in za vlaganje pripravljena jajca polagamo v posodo za vlaganje tako, da jih v prvi vrsti postavimo s širokim koncem navzdol, za medtem ko v ostalih vrstah približno 200 jajc.

Avtobiografija pok. prof. Filipa Perica zadnjega odgovornega urednika «Edinosti»

Svoji politični sredos sem izpovedal predvsem v razpravah »Kaj si je treba misliti o ruski revoluciji?« in »Jugoslavija s podpisom Jugoslavistima« v prvi razpravi sem skušal dokazati, da je ruska revolucija sicer razbila staro državo, da pa je zato nasprotno narod povzdignila. Zrušila se je (torej) je stara ruska država, ne pa rušiči, tako da se ta revolucija z narodnega stališča ne more smatrati kot nevarnost. Tedajni - točneje potlej prvi - ruski konzul v Trstu, ki sem ga obiskal, da razpravi, mi je izjavil, da sem na zadnji kolikor mi je bilo moč, sem stvari v Rusiji zasledoval tudi pozneje in sem objavil v »Slovenskem pravem« razpravo »O družinskem pravu v Sovjetski zvezi«. V drugi razpravi »O Jugoslaviji (v juliju 1920) sem zopet zagovarjal federativno obliko zveze, v kateri naj bi Hrvatstva in Bosna s Hercegovino, Lokazovci sem, da je avtonomna Bosna in Hercegovina edini način, da se eliminira antagonizem med Srbijami in Hrvatji, ki za Jugoslavijo tako nevarna. Bil sem men-

ni fašističnih tolp, po več potizih v prostorih našega lista, devastacijah in zlostavljanjih vsake vrste sem prejel dne 3. septembra 1928 odklop tržaškega prefekta o uklopih »Edinosti«. Proti odklopu tržaškega prefekta sem sicer vložil priliz na ministrstvo, ki pa je bil odbit, in tako se je končalo moje delovanje v Trstu.

Tako sem torej prišel dne 28. junija 1929. leta z rednim potnim listom v Ljubljano z namenom, da se tu posvetim zopet istemu poklicu, ki sem ga bil začel pred 16 leti v Črni gori, torej profesorju v službo sem bil sprejet 28. februarja 1930. Pred tem sem bil zaposlen v uredništvu »Jugoslavoana«, ki ga je ustanovil tedajni ban Serbec. Pri listu sem ostal še celo leto in sem postal tudi član Jugoslavoanskega novinarskega združenja. Pozneje sem se posvetil izključno samo profesurji.

Ko je bil v Trstu fašistiški pritisk na »Edinost« najhujši, sem bil na svojem mestu precej osamljen. Tudi na voditelje političnega društva, ki je bilo anektirano po katerikoli državi naslednici, pa njihovem sprejemu v državno službo kot redna službeni se je namreč izvajal isti pritisk, tako da so izostali vsi njihovi običajni obiski v redakciji. Jaz sem zaradi tega pri političnem društvu postal precej izoliran, poudarjajoč, da sem v takih razmerah najbolj potreben pomoči in podpore, da pa sem v resnici prepričan popolnoma samemu sebi. V odgovor sem dobil tolažilno pismo, v katerem se mi je izreklo priznanje in zagotovilo, da smem računati z nemejeno podporo političnega društva. Tudi jugoslavoanski konzul v Trstu, ki je bil o stvari obveščen, me je pri prvem srečanju tolažil, češ: »Edinost« je preprosta, češ bo »Edinost« za dom sprejel bo posrbel, da bom sprejel v Jugoslaviji v službo in da vsem jih priznajo vsa leta, ki sem jih prebil pri listu, kot sem jih prebil leta za državno službo.

Tako sem torej prišel v Jugoslavijo tudi z zagotovilom, da se mi bodo priznala moja čarnikarska leta. Ker je bila v Italiji čarnikarska služba javna poklica, kakor poklice odvetnika ali notarja in ker je jugoslavoanski zakon o državljanstvu izrecno predvideval, da se javna služba na ozemlju bivše Avstrije, ki je bilo anektirano po katerikoli državi naslednici, pa njihovem sprejemu v državno službo kot redna službeni

lepo obrnjeni navznoter, tako, kakor vidimo na slikah srednjeveških pačev.

Kroj torate položimo na dvojno podlogo, ga pripremo z bučkami in šivamo tik ob kroju skozi blago prednje vbove, ki pa jih nikdar ne raztegemo, temveč pasimo pri vsakem rahlo zanko. Ko smo na ta način zarisale blago ves kroj, ga izrežemo in pri tem pustimo dovolj blaga za šive, vendar ne preveč, kakor delajo nekateri, ki pušajo kar 5 cm blaga za šive.

Ko je obleka sešita, prelikamo šive in pomerimo. Preširoko krilo, ali prezko obleko označimo na eni strani delu, na pr. če gre za prednje delce, odpremo šive in spremembo s pikiranjem natančno prenesemo na drugo stran. To delo ni odveč, temveč šiv, da natančno izdelavo prihranimo nekaj časa in si zagotovimo lep izdelek.

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

PRED VOLITVAMI NOTRANJNH KOMISIJ V CRDA

Do 11. septembra morajo vložiti kandidatne liste

Prisel je čas za izvolitev novih notranjih komisij v Zdrženih jadranskih ladjedelnicah v Trzinu. V ponedeljek se je prvi sestaval volilni odbor, ki ga sestavljajo Agostino Perin, Giuseppe Fabbris kot predstavnik CGIL, Mario Saracini in Alberto Savio za CISL, Aldo Malavola in Luigi Da Faulli za UIL, tajnik je Giuseppe Lorenzon, predsednik pa Angelo Mio. Volilni odbor je nosilci na delavce CRDA sporočil, v katerem pravi, da člani notranjih komisij pripravljajo svoje liste in da je prišel čas, ko je treba na osnovi 1. člena pravilnika o volitvah notranjih komisij izvoliti nove člane. Zaradi tega so dosedanjim članom notranjih komisij povabilo sodelovanje pri organizaciji, naj predstavijo do 11. septembra kandidatne liste. Po vložitvi kandidatnih list bodo v volilno komisijo sprejeti še zastopniki posameznih list.

Vesekakor bo tudi letos borba med posameznimi sindikati, rimi organizacijami, posebno med Delavsko zbornico in CISL zelo ostra. Delavska zbornica bo skušala pridobiti pozicije, ki jih je imela v ladjedelnicah CRDA do lanskega leta, ko sta jo ostali dve organizaciji po številu sedežev presegle v notranjih komisijah. Zanimivo bo vsekakor stališče UIL, saj je znano, da se v zadnjem času dosti govori o enotni sindikalni organizaciji, ki bi vključevala tako UIL kakor Delavsko zbornico. Toda najbrž do razčiščenja na sindikalnem področju ne bo prišlo pred volitvami notranjih komisij v CRDA, zato bo po vsej verjetnosti vse tri sindikalne organizacije, vsaka zase, predstavile svojo kandidatno listo.

Ureditev prometa po goriških ulicah

Letos se je goriška občina vrgla za svo verno na delo, da uredi nekatera prečna vprašanja mestnega prometa. Ne nam postane takoj razumljivo, če verno, da so volitve pred vrati in da je treba to, vrolivcem pokazati nekaj več od normalnega. A novi prometni predpisi niso zadostili vseh. Nekateri čepci so nekateri izmed teh predpisov napadli, v občinskem svetu, so bile glade tebe številne interpretacije, tvrdka Ribl je jeno protestirala, liberalno glasilo «La Gazzetta» je vrglo vso zadevo na politični krožnik itd. Kakšni pa so ti prometni predpisi? Najprej je občina prepovedala vrške Ribl p-služevati se iste grode kot se je posluževala doslej, t. j. od Avtobusne postaje po Korzu Italija do Ulice Akvile. Ja Ribljevi avtobusi morajo sedaj od Avtobusne postaje po Ul. IX. avgusta in Ul. Angiolina do Ul. Akvileja. S temi ukrepi je seveda pridobil promet na goriškem Korzu in zlasti križišče pred kavarno Garibaldi ni več ob nekkih urah vzor popolne zmešnjave. A v tem odloku so nekateri videli odkritje privatne iniciative, napad občinske uprave na trg Ribl, ki je izgubila zakup mestnega avtobusnega prometa. Ne vemo, ali je kaj resničnega v teh obtežbah, vseeno pa se nam zdi, da so odločite občinske uprave v tem pogledu pravilne. I-tak se bo tvrdka Ribl kmalu posluževala nove avtobusne postaje, ki jo gradijo poleg mestne planirane in promet z te avtobusne postaje se ne bi odvijal po Korzu.

Drugi ukrep, ki je prizadel številne motorizirane Goriščanom težak udarec, je bila prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

prepoved parkiranja avtomobilov in motorjev na nekaterih goških Korza Verdi in v Ul. Garibaldi. Tu so prizadeti dvignili krič in vik. Pomisliti pa moramo na dejstvo, da je Verdijev korzo zelo ozekek za današnji promet in da je bila odločitev le pravilna, kajti mnogi izmed prizadetih so tam parkirali svoja vozila v večer-

Občinska praznovanja onstran meje

Ta mesec praznujejo onstran meje številne obletnice raznih pomembnih dogodkov med naravnosvobodilno borbo in tudi po njej. V tem času bo več občinskih in krajevnih praznikov v goriškem okraju. V goriški občini bodo praznovali 9. septembra, istega dne tudi v Biljah in na spodnjem Vipavskem.

Tatovi koles
Včeraj je Tea Ventin iz Ul. Formica 12 prijavila goriški policiji tatvino svojega sportnega kolesa, ki je bilo vredno 25.000 lir. Kolo je pustila nezaklenjeno pred pisarno odvetnika Fascolija v Ul. XXIV. maja.

Z roko v stroj
Včeraj ponoči ob 3.10 je rešili avto Zeleneza križa odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia 21-letnega Armanda Zoltija iz Gorice, kjer so mu obvezali nekaj ran na roki. Mladenič, ki je zaposlen v podgorski predilnici, je na delu zaslal roka v stroj. Po prejeti zdravniški pomoči, ga je Zelena križ odpeljal domov.

Gorenjski kvartet gostuje v Solkanu
V okviru turistične tedna bo v soboto zvečer v hotelu Sabotin v Solkanu gostoval priljubljeni gorenjski kvartet, pela bo tudi Danica Filipič. Nastopu priljubljene kvarteta bo sledil ples, ki bo trajal do 2. ponoči.

Številno zastrupljenih delavcev porazno naročilo, enega so morali sprejeti celo v psihiatrično bolnišnico

V zvezi z vsakodnevnim poslabšanjem zdravstvenega stanja zastrupljenih iz podgorske predilnice odnosa iz oddelka za raxon smo prejeli večeraj objavo naslednje pismo tajništva INCA iz Gorice, ki ga je poslalo državnemu pravdniku v Gorici:

PISMO TAJNIŠTVA INCA DRŽAVNEMU PRAVDNIKU

Številno zastrupljenih delavcev porazno naročilo, enega so morali sprejeti celo v psihiatrično bolnišnico

V zvezi z vsakodnevnim poslabšanjem zdravstvenega stanja zastrupljenih iz podgorske predilnice odnosa iz oddelka za raxon smo prejeli večeraj objavo naslednje pismo tajništva INCA iz Gorice, ki ga je poslalo državnemu pravdniku v Gorici:

Z vilami se je ponesrečil
Pri delu doma se je večeraj ob 18. uri laže ponesrečil 63-letni Alojz Knez iz Ul. Brigata Elna. Knez je z vilami obhvalil gnoj, pa se je nenadoma zbudil v desno nogo. Moral je v bolnišnico Brigata Pavia, kjer bo ostal na zdravljenju 4 dni.

DEZURNA LEKARNA
Danes postuje ves dan in ponoči lekarna Soranzo, Korzo Verdi 17 - tel. 28-79.

KINO
CORSO, 17.00: «Kontinenti v plamenih», dokumentarni film o zadnji vojni.
VERDI, 17.00: «Doba besneje», film o gorški oblasti, primoran črniti se na državnega pravdnika, da se končno reši te težavo stanje, zaradi katerega, v nevarnosti življenja številnih zaposlenih delavcev v predilnici, prav tako pa preti nevarnost tudi okoljskim kmetom, ki so zasledili škodo na svojih pridekih. Upamo, da

Odločitev
Igor je odrinil nekaj velikih kamnov, odstranil zarjavelo konservno skatlo in skrbno razgrnil deko. Nato je položil nanjo skatlo s šahovskimi figurami in veliko svetilovito lepenkasto sahovnico. Sele potem sta s Stefanom sedla. Izbrala sta si zapušeni, malce vlažni prehod med dvema barakama, kamor ni zahajala živa duša. Okna obeh barak so gledala na drugo stran, tako da tudi od tam ni pretilo nobeno nepoklicano uho.

Bila je sobota. Pričakovala sta Dušana, ki naj bi vsak čas prišel z vestjo o odobritvi «rečitacije». Vse naokrog je bil mir vročega poletnega popoldneva. Interniranci so polegali po barakah, ker je bilo tam se najbolj hladno.

Dušana dolgo ni bilo. Igor je izpraznil skatlo s figurami in jih ponasi razmestil po sahovnici.

ŠPORTNI DNEVNIK

LAHKOATLETIKA PO SVETU

O'Brien - prvi na svetu vrgel kroglo čez 19 metrov

Z metom 19.05 je že devetič izboljšal svoj lastni svetovni rekord

EUGENE, 5. — Parry O'Brien, ki je predvečeraj na mitingu univerze v Oregonu dosegel nov svetovni rekord v metu kroglo, je prvi človek na svetu, ki je vrgel kroglo čez 19 metrov, kakor je bil pred tremi leti prvi, ki jo je vrgel čez 18 m. Njegov rekord 19.05 m je naravnost fantastičen in se mu — razen njega samega — dolgo ne bo nihče približal. O'Brien je bil predvečeraj v odlični formi, kar
17.95 Fuchs (ZDA) 1950
18.00 O'Brien (ZDA) 1953
18.04 O'Brien (ZDA) 1953
18.42 O'Brien (ZDA) 1954
18.43 O'Brien (ZDA) 1954
18.54 O'Brien (ZDA) 1954
18.61 O'Brien (ZDA) 1956
18.694 O'Brien (ZDA) 1956
18.707 O'Brien (ZDA) 1956
19.059 O'Brien (ZDA) 1956

LAHKA ATLETIKA

Repr. zentanca Švice za dvoboj z Italijo

ZENEVA, 5. — Za dvoboj z Italijo, ki bo v soboto in nedeljo v Luganu, bodo Švice zastopali v posameznih disciplinah naslednji atleti: 100 m — Frieden Griesser, 200 m — Weber, Farine, 400 m — Galliker, Urgen, 800 m — Gloor, X. 1500 m — Buhler, Emch, 5000 m — Sutter, Sidler, 10.000 m — Glauser, Von Willer, 11.000 m zapreke — Bernard, Ryt, 400 m zapreke — Kost, Waegli, Visina — Waegli, K. deljina — Muller, Eichenberger, troskok — Mueller, Brennwaldler, palica — Hoestetter, Wehrli, krogla — Weyer, Hubacher, disk — Meh, X. kopje — Brunner, Buchmann, klavir — Veesser, Jost, štafeta 4x100 m — Frieden, Griesser, E. Weber in R. Weber, štafeta 4x400 m — R. Weber, Galliker, Farine, Waegli.

MALMOE, 5. — Na istem mitingu, na katerem je Pirie dosegel nov svetovni rekord v metu na 3000 m je Madžar Szecseny vrgel disk 52.27 m.

KOPENHAGEN, 5. — Boy-

PRVI DAN «TEDNA REKORDOV»

NOVI SVETOVNI REKORDI NA DIRKALISČU VIGORELLI

Uspešni so bili: Vitre, Faggin, Morettini in Baldini

MILAN, 5. — Pred 1000 gledalci se je začel dan na dirkališču Vigorelli «Teden rekordov». Skoraj vsi poskusiruseja starih rekordov v dirkališnih disciplinah so bili uspešni z izjemo dveh oz. treh.

Prvi je bil uspešen Francoz Isaac Vitre, ki je na 5 km dosegel čas 6'10"2/5 s povprečno hitrostjo 48,596 km, kar je za cele 3 sekunde bolje od prejšnjega rekorda kolektarja Piazze.

Takoj nato je Leandro Faggin porušil svetovni rekord na 1000 m s stoječim startom, ki ga je dolejš imel Rus Ver-gachkin s časom 1'09"5/10. Faggin je dosegel čas 1'09"1/5 s povprečno hitrostjo 52,023 km na uro.

Na 500 m z letičim startom je Marino Morettini izenačil lastni svetovni rekord s časom 28"4/5, medtem ko poskus Švicarja Pfeninggerja na 1000 m z letičim startom ni uspel. Dosegel je čas 1'04"1/5, kar je za 1/5 slabše od svetovnega rekorda Avstralka Pattersona.

Naslednji poskus je izvedel novi svetovni prvak v zasledovalni vožnji diletantov Ercole Baldini. Na 10 km je dosegel čas 12'37" 3/5, kar je novi absolutni svetovni rekord diletantov in profesionalcev. Prejšnji rekord diletantov je imel Aureggi s časom 13'03"2/5. Rekord profesionalcev pa Ar-chambaud s časom 12'32". Pov-

prezna Baldinijeva hitrost znaša 47.518 km. Med poskusom na 10 km je Baldini dosegel tudi novi svetovni rekord za diletante na 5 km s časom 6'13"3/5 proti staremu rekordu Kazianke s časom 6'25"3/5. Toda Baldinijev rekord je trajal le malo časa, kajti kmalu nato ga je zrušil Faggin s časom 6'15"2/5 in povprečno hitrostjo 47,948 km na uro.

Kar ni uspelo prej Pfeninggerju, to je v drugem poskusu uspešno Morettiniju, ko je na 1000 m z letičim startom s časom 1'03"3/5 izboljšal Pattersonov svetovni rekord. Njegova povprečna hitrost je znašala 56,603 km na uro. Pred njim pa je Pfeninggerju se enkrat spodeloto pri poskusu na 1000 m s stoječim startom. Njegov čas 1'11"3/5 je bil za 3" slabši od Harrisovega rekorda.

MANCHESTER, 5. — Na dirkališču v Manchesteru je Anglež Harris v hitrostni dirki premagal Italijana Maspesa in Holandca Van Vlieta. Zadnjih 200 m je prevozil v času 11"6.

CHATELAIN, 5. — Valentin Huot je zmagal na 150.700 km dolgi krožni progi, 35" za njim je privozil na cilj Belgijec De Bruyne za njim pa Darri-gard in drugi. Coppi je odstopil po 8. krogu zaradi okvar na kolesu.

ŠAHOVSKA OLIMPIADA V MOSKVI

DVE ZMAGI JUGOSLAVIJE nad Avstrijo in Mongolijo

Avstrija je podlegla z 2,5:0,5 (1), Mongolija pa s 4:0

MOSKVA, 5. — V nadaljevanju XII. šahovske olimpiade v Moskvi so bili v III. kolu doseženi naslednji rezultati:

I. SKUPINA: SZ - Posarje 3,5:0,5, Norveška - Švedska 1,5:2,5, Bolgarija - Švica 3:1, Poljska - Portoriko 3:0 (1). Vodi SZ z 10,5 pred Bolgarijo, ki ima 9,5 točke itd.

II. SKUPINA: Izrael - Francija 2,5:1,5, Nizozemska - Mongolija 2:1 (1), Danska - Škotska 3:1, Jugoslavija - Avstrija 2,5:0,5 (1). — Gligorič ima precej upov, da bo dobil partijo z Robatschom. Vodi Jugoslavija z 9,5 (1) pred Izraelom 8,5 (1), Nizozemsko 7,5 (1) itd.

III. SKUPINA: Luksemburg - Argentina 0:4, Zah. Nemčija - Anglija 2,5:1,5, Čile - Finska 2,5:1,5, Irska - Islandija 0:3 (1). Vodi Islandija z 8,5 (1), CSR 7 (1), Belgija 6,5, Madžarska 6 (2) itd.

IV. SKUPINA: Madžarska - Kolumbija 1:2 (1), Iran - CSR 0:4, Grčija - Vzh. Nemčija 0:4, Belgija - Filipini 3:1. Vodi Vzh. Nemčija z 8,5 (1), CSR 7 (1), Belgija 6,5, Madžarska 6 (2) itd.

V četrem kolu, ki je bilo odigrano večeraj, je Jugoslavija premagala Mongolijo s 4:0. Podrobnejše rezultate 4. kola bomo objavili jutri.

BOKS

Loi - Hernandez za evropsko prvenstvo

MADRID, 5. — Španska boksarska zveza je pozvala španske organizatorje naj pošljejo evropski boksarski zvezi ponudbe za organizacijo dvoboja za evropsko prvenstvo med Duiljem Loiem in Špancem Jose Hernandezom. Dvoboj bo pred 12. novembrom.

Hernandez se je že enkrat pomeril z Loiem v Milanu. Dvoboj je bil neodločen, vendar se Hernandez z odločitvijo sodnikov ni strinjal. Kma-

Letni kino v Škedenju

predvaja danes, četrtek 6. septembra z 20.30 ur ob 18. in ob 20.30 ur

IZPOVEDI DEKLETA

predvaja danes 6. septembra ob 18. in ob 20.30 ur

TROBLJENJE v DŽUNGLI

predvaja danes 6. septembra ob 18. in ob 20.30 ur

IVAN BRATKO TELESKOP

«Po naši salvi so vsi fasisti padli. Takrat pa se je Julce pogal na hribu navzdol. Vsi so jo ubrali za njim. Zavpil sem: 'Stojte, bom streljal! Živi se niste bali, pred mrtvimi pa bežite!' se je razvelj Crt in zaključil: «Vidiš, Peter, to je bil strah!»

Dušanu je bilo vse to živo pred očmi: Kmalu po tej akciji, so poklicali Crt nazaj v Ljubljano. Dodeljen je bil Stefanu. Kako mu je bilo takrat težko za svojim najboljšim borcem in prijateljem!

«Nabusimo kose, že klas dozoreva, že žetve bogate napočil je čas...»

Pridužili so se mu trije brundajoči glasovi. Razodevali so sicer občutje, spremljali pa ga je popolno pomanjkanje postuha.

«O, kako bi to pesem zunaj zapeli! Ob ognju!» je vzdihnil Crt in prenehal peti.

Dušan pa se je predal lepim mislim: «Vzemimo: dajo nam za spremstvo deset vojakov, to je devet pusl in puškomitraljez. Dobro oboroženo četico bomo pripeljali v partizane.»

Iz noči se je pojavila nočna patrulja. Videc temne postave so stražarji zavpili: «Vial Forza!»

Igor je odrinil nekaj velikih kamnov, odstranil zarjavelo konservno skatlo in skrbno razgrnil deko. Nato je položil nanjo skatlo s šahovskimi figurami in veliko svetilovito lepenkasto sahovnico. Sele potem sta s Stefanom sedla. Izbrala sta si zapušeni, malce vlažni prehod med dvema barakama, kamor ni zahajala živa duša. Okna obeh barak so gledala na drugo stran, tako da tudi od tam ni pretilo nobeno nepoklicano uho.

«Kako je?» je vprašal Igor, ker je Dušan molčal.

«Slabo» Dušanove črne oči so bile zalostne.

«Zakaj?»

«Prepovedali so obisk.»

Obmolknili so, ležec drug ob drugem, strmeč v tla. Igor ni bil razburjen, samo zresnil se je.

«Zanima me: ali kaj sumijo ali pa je to slučajno?» je končno vprašal. Odtonek njegovega glasu je izdajal vznemirjenost.

«Menda slučajno. Prejšnjo soboto so bili v našem kampu oficirji. Peli so narodne pesmi. Po nastopu pa so se nekateri napili in sporekli z Italijani!»

Dušan in Igor sta napravila nekaj potez. Pričela sta z damskim gambitom: brez zanimanja, po dobro znani otvoritvi. Potem sta nehala. Figure so bile razpostavljene za srednjo igro.

«Opozori sem ga nanj, pa se je izmotaval, češ da je tam morda drugačna zemlja. Velik rov, o kakrsnem se je on učil na montanistiški, se morda res ne bi dal izkopati. Toda majhnega bi bilo mogoče. Na koncu latin je velika jama. V njej sva si z Dušanom ogledala zemeljske plasti. Skoraj meter je rodovitne prsti, sele potem se začne grušč in mivka. Ta humus zadostuje za nas roveček. Ali ne, Dušan?»

«Mene pri rovu skrbi nekaj drugega.» je pričel Dušan odnотно. «Oficirji so vdrlj v skladiščno barako, ki je bila prazna. Še elektriko so si napeljali v rov. Pri nas take barake ni. Kopati bi morali iz barake, kjer stalno mrgoli dve sto ljudi, med njimi konfidenti, bojazljivci, klepetalci. «To bi se dalo napraviti.» je samozavestno odgovoril Igor, kot da govori o nevažni zapreki.

«Kako le more zasovrjavati tako nerealne stvari, saj ne ve, kaj govori!» je pomislil Dušan. Glasno pa je vzključil: «Kako naj hodijo kopati neopaženi v rov iz polne barake?» Igor je obmolknil. Hotel je vrazje pretehati, kaj bo rekel. Kolikokrat se je boril sam s sabo, da ni planil in zini nekaj nepremišljenega. In uspeval je v tem. Napetost volje mu je zopet zaostriala poteze. Ustnice so mu bile kot napeta struna, ko je spet pričel: